

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Mesaj de felicitare cu prilejul Sfintelor Sărbători de Paști

Paștele este cea mai veche și sacră sărbătoare a creștinătății, care aduce întreții omenirii speranța mânturii și a vieții veșnice prin sacrificiul lui Iisus Hristos. Sărbătoarea Învierii Domnului este pentru fiecare dintre noi acel miracol divin ce ne întărește în suflet și în cuget, ne dă încrederea sfântă de a depăși momentele de grele încercări prin care trecem acum, ne dă speranță și ne îndeamnă spre iertare.

Cu toții ne dorim ca Sfintele Sărbători Pascale, Învierii Domnului să ne lumineze calea spre o viață nouă, mai sufletească, să ne întărească în credință și speranță. Sănătatea și fericirea să ne umple de bucurie și gânduri frumoase, iar făclia iubirii să ne însoțească mereu și să nu dispară niciodată din suflet.

Învierii Domnului nostru Iisus Hristos, unica mi-

nune divină, care se arată tuturor, este pentru noi toți o stea călăuzitoare, strălucitoare din ceruri, care revarsă asupra noastră bunătate, belșug, bucurii duhovnicești, pace în suflet și în gând.

Este un prilej deosebit să adresez din suflet felicitări și sincere urări de bine colectivului Academiei de Administrare Publică. Vă doresc ca minunea Învierii lui Iisus Hristos să dăinuie în inimile voastre, să vă lumineze viața și să vă aducă cele patru taine divine: încredere, lumină, iubire și speranță. Înălțătoarea sărbătoare creștină să Vă fie ca o lumină călăuzitoare în misiunea D-voastră nobilă de pregătire a adevăraților profesioniști în domeniul administrației publice.

Lumina Sfântă a Învierii, ce dăinuie pe vecie, să coboare în sufletele și în inimile noastre și cu sufletul curat să spunem împreună HRISTOS A ÎNVIAT!

Oleg BALAN,
rector al Academiei de Administrare Publică,
doctor habilitat, profesor universitar

La Academie a fost înălțat Drapelul de Stat al Republicii Moldova

Pe 27 aprilie 2021, la Academia de Administrare Publică a fost arborat Drapelul de Stat al Republicii Moldova pe un nou postament și un pilon de 18 metri înălțime

La eveniment au fost prezenți conducerea și numeroși membri ai personalului științifico-didactic, angajați ai instituției.

Ion DULSCHÎ, decan al Departamentului studii superioare de master, doctor în științe politice, conferențiar universitar, a prezentat un discurs referitor la Drapelul de Stat ca simbol al independenței Republicii Moldova. „Proclamația, la 27 aprilie 1990, de către primul Parlament, prin lege constituțională, a Tricolorului în calitate de Drapel oficial al statului, în condițiile când Republica Moldova încă se numea R.S.S.M. și se afla în componența u.r.s.s., a fost un act de mare eroism civic și curaj uman, un eveniment de valoare

istorică în șirul evenimentelor, care au culminat cu adoptarea Declarației de Independență și care a constituit un pas important în edificarea statului Republica Moldova”, a spus Ion Dulschi.

Este semnificativ faptul că acest eveniment se desfășoară de Ziua Drapelului de Stat al Republicii Moldova, a menționat rectorul Academiei de Administrare Publică, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar. Suntem prezenți la înfripirea unei tradiții, prin care să cultivăm generațiilor viitoare de studenți-masteranzi dragostea pentru țară, mândria pentru istoria noastră și apartenența la un neam acoperit de glorie.

Drapelul de Stat al Republicii Moldova se înalță la intrarea în Academia de Administrare Publică, unde sunt arborate drapelul Academiei și al Uniunii Europene.

NOTĂ. Ziua Drapelului de Stat a fost instituită de Parlamentul Republicii Moldova la 23 aprilie 2010. Tricolorul

a fost desemnat oficial Drapelul de Stat pe 27 aprilie 1990 de către deputații primului Parlament, fiind arborat în aceeași zi pe clădirea forului legislativ. Drapelul de Stat este un simbol oficial major al suveranității și independenței Republicii Moldova.

Sergiu VLĂDICĂ

Senatul Academiei a aprobat lista candidaturilor pentru mențiuni

Pe 27 aprilie curent, s-a convocat în ședință extraordinară Senatul Academi-

ei de Administrare Publică. În cadrul ședinței, condusă de Președintele Se-

natului, rectorul AAP Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a fost

aprobată hotărârea referitor la înaintarea candidaturilor angajaților Academiei de Administrare Publică pentru acordarea unor mențiuni.

Potrivit acestei decizii, în legătură cu apropiata aniversare de 28 de ani de la fondarea Academiei de Administrare Publică, care se va marca pe 21 mai 2021, o serie de angajați ai instituției au fost propuși pentru a fi decorați cu Diploma de Onoare a Academiei de Administrare Publică, Diploma Ministerului Educației, Culturii și Cercetării, Diploma de Onoare a Guvernului Republicii Moldova, precum și cu distincții de stat.

Cor. F. P.

Schimb de experiență și bune practici în cadrul mesei rotunde de totalizare a cursului „Management și Leadership”

Pe 23 aprilie curent, a avut loc totalizarea celui de-al doilea curs cu genericul „Management și leadership”, desfășurat pentru personalul cu funcții de conducere din cadrul autorităților centrale. Finalizarea cursului a fost marcată prin desfășurarea Mesei rotunde: „Management și leadership performant – atribut de bază pentru eficientizarea activității entității publice și creșterea calității serviciilor prestate”, moderată de rectorul Academiei, Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

Discuțiile în cadrul evenimentului s-au centrat pe schimbul de experiență pentru asigurarea desfășurării eficiente a atribuțiilor profesionale,

provocările întâmpinate în realizarea activităților de zi cu zi și identificarea soluțiilor comune pentru depășirea acestora.

Totodată, acest eveniment a servit ca o platformă de expunere a opiniilor participanților cu referire la organizarea și desfășurarea cursului. Astfel, participanții au menționat mai multe puncte-forțe ale instruirilor desfășurate de Academie:

- conceptul multimodular al cursului care permite formarea multidimensională a conducătorului subdiviziunii/entității publice în domeniul de management și leadership;

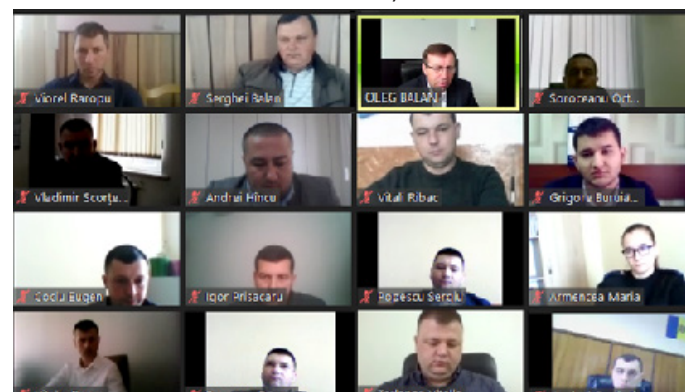
- experiența excepțională a formatorilor implicați în realizarea sesiunilor de instruire care au reușit să organizeze exerciții online dinamice și activități practice/studii de caz pe subiecte abordate în cadrul cursului;

- mediul colaborativ de instruire care a asigurat o comunicare constructivă formator-participant, participant-participant;

- trusa metodologică diversificată, utilizată de for-

matori pentru asigurarea abordării interactive a procesului de studiu;

- aspecte psihologice ale managementului, abordate în cadrul sesiunilor de comunicare și gestionare eficientă a conflictelor/stresului;
- resurse bibliografice și suportul de curs amplu pentru fiecare modul de instruire.

Totodată, participanții au manifestat speranța că, odată cu depășirea situației epidemiologice, să revenim la formatul tradițional de instruire – face-to-face, care asigură un grad înalt de interactivitate și relaționare a formatorilor și participanților. Mai mulți

participanți au menționat că, cu certitudine, vor recomanda cursul „Management și leadership” colegilor de serviciu.

La finele mesei rotunde, rectorul Academiei a menționat faptul, că profesionalizarea personalului este unul dintre obiectivele de bază ale autorităților publice, iar formarea conducăto-

rilor eficienți, responsabili și integri este componentă importantă a activității Academiei.

Aurelia ȚEPORDEI,
director, Departament
dezvoltare profesională,
AAP

Instrumentele asigurării securității naționale în condițiile securității globale

„Mare sau mică, biruită sau victorioasă, o națiune nu înfruntă eternitatea nici prin politicienii ei, nici prin armata ei, nici prin țărani și proletarii ei – ci numai prin ce se găndește, se descoperă și se creează între hotarele ei”.

Mircea ELIADE (Profetism românesc)

La 23 aprilie 2021, în cadrul Academiei de Administrație Publică din Moldova și-a desfășurat lucrările Conferința științifică internațională „Strategia Securității Uniunii Europene în contextul metamorfozelor Relațiilor Internaționale”, acțiune din cadrul Proiectului Jean Monnet Chair: 620918-EPP-1-2020-1-MD-EPPJMO-CHAIR (EUDIPSEC), „Uniunea Europeană: noțiune cuprinzătoare”.

Potențialilor participanți le-au fost propuse direcțiile de cercetare a unui fenomen complex – securitatea, analiza căruia are un caracter interdisciplinar:

- asigurarea securității Uniunii Europene într-o lume în permanent schimbare;
- identitatea europeană și problema securității;
- scopurile și perspectivele „Strategiei Autonomiei Uniunii Europene” în contextul sistemului de securitate europeană;
- abordarea sistemică a conflictelor în UE: politica și practica reglementării crizelor.

După două luni de sistematizare și generalizare a rezultatelor investigațiilor individuale și de grup, am primit articole științifice cu un mesaj clar, structurat, finisat cu concluzii bine argumentate.

La conferință au participat 8 doctori habilitați, profesori universitari: Oleg

Balan, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova; Anatoly Kruglașov, Universitatea Națională „Yuri Fedkovici”, Cernăuți, Ucraina; Ionel Narița, Universitatea de Vest, Timișoara și Ionuț Ifrim, Institutul de Cercetări Juridice „Acad. Andrei Rădulescu” al Academiei Române, România; Sergiu Sprîncean, Institutul de Cercetări Juridice, Politice și Sociologice, Republica Moldova; Constantin Solomon, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova; Eugenia Cojocar, Universitatea Cooperatist-Comercială, Republica Moldova și Ludmila Roșca, Academia de Administrare Publică, Republica Moldova, care și-au expus detaliat și argumentat tezele și concluziile din lucrările lor științifice referitor la instrumentele asigurării securității naționale în condițiile securității globale.

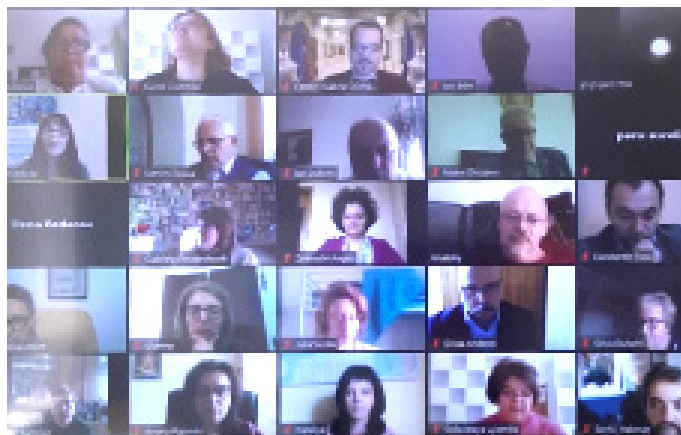
Au prezentat rapoarte interesante și cei 21 de doctori în științe, conferențieri și lectori universitari de la instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova, de asemenea, din România, Ucraina și Israel.

O caracteristică importantă a Conferinței Științifice Internaționale, în opinia organizatorilor, o constituie elaborarea și prezentarea rezultatelor activității științifice în grup: conducător științific și doctorand sau doctor habilitat și un doctor în știință. În același context, menționăm prezența la Conferință a 19 doctoranzi, originari din Republica Moldova, România, Azerbaidjan, Israel și a unui masterand de la Academia de Administrare Publică din Moldova. În majoritatea co-

municărilor s-a vorbit despre amenințările la securitatea persoanei, comunităților umane, statelor, regiunilor și întregii lumi.

General acceptată a fost teza, precum că viața politică, socio-culturală, economică a lumii contemporane este caracterizată de dinamism, inegalități care produc contradicții, conflicte, dificultăți în co-

municarea dintre actorii relațiilor internaționale. În scopul găsirii soluțiilor la multiplele dificultăți cu care, actualmente, se confruntă statele și organizațiile internaționale, participanții la conferință au evidențiat necesitatea sporirii eficienței comunicării actorilor relațiilor internaționale. În acest sens, este necesar de analizat posibilitățile unui dialog al actorilor unei lumi

anarhice, ghidate nu doar de interesul național, de dorința de a-și extinde zona de influență, dar și de norme, principiile etice, determinate de Strategia globală a supraviețuirii.

Materialele Conferinței vor fi publicate în timpul apropiat într-un volum solid, cu un conținut interdisciplinar, în care vor fi reflectate diferite aspecte ale securității regionale a Uniunii Europene, securității statelor suverane, securității persoanei, mediului, ale securității economice, agro-alimentare etc.

Conferința științifică internațională: „Strategia Securității Uniunii Europene în contextul metamorfozelor Relațiilor Internaționale” a fost la prima ediție. Continuitatea ei va fi asigurată de ediția a doua, planificată pentru primăvara anului 2022. În acest context, ne adresăm cercetătorilor științifici, participanți la această ediție, de a continua

cercetările sub toate aspectele ale securității și dinamicii relațiilor internaționale și să participe cu același entuziasm și cu noi investigații științifice la viitorul forum academic.

Ludmila ROȘCA,
doctor habilitat în
filosofie, Profesor Jean
Monnet, coordonator al
Proiectului

Prezentăm subdiviziunile Academiei

Direcția Generală Logistică

Baza tehnico-materială a procesului de studii determină, alături de alți factori, viabilitatea unei instituții de învățământ superior. Astfel, din momentul fondării, în anul 1993, a Academiei de Studii în Domeniul Administrării Publice, cum se numea la început Academia de Administrare Publică, a fost creată și Direcția administrare și gospodărire, în frunte cu prorectorul Oleg Caminschii. Pe parcurs, în anul 1994 a fost precedată ca subdiviziune structurală de Direcția gospodărire, până în anul 1998, în frunte cu prorectorul Victor Ghițu și șef de direcție Ion Mazuric. Din 1998, direcția a fost redenumită în Direcția gospodărire și servicii sociale, condusă în continuare de Ion Mazuric, până în anul 2002. Din anul 2002, conducerea Direcției este preluată de prorectorul Alexandru Ciacovschii, până în 2003. Urmare a modificării structurii Academiei de Administrare Publică prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1404-III din 28 iulie 2003, a fost creată Direcția administrare generală având în subordine 5 subdiviziuni: secția evidență contabilă și planificare, secția resurse umane, secția relații cu publicul și secretariat, secția logistică și servicii sociale, secția activitate editorială. Șef al acestei Direcții a fost Mircea Gălușcă, din anul 2003 până în 2006. În cadrul Direcției, secția logistică și servicii sociale a fost condusă de Alexandru Ceaicovschii până în 2004, apoi din 2004 conducerea secției este preluată de Serghei Marohin până în anul 2006. Din 2006, denumirea secției a fost redenumită în Secția probleme sociale și servicii și a fost condusă de Tudor Ioviță până în 2009, iar din 2009 până în 2010 de fost condusă de Ion Duca. În anul 2010, este format Departamentul gestiune și servicii interne, iar din luna octombrie funcția de șef al acestui Departament este exercitată de Tudor Leancă până

în prezent. În anul 2012, denumirea Departamentului a fost schimbată în Direcția generală gestiune și servicii interne.

Din 2014, Direcția a fost redenumită în Direcția Generală Logistică și activează până în prezent cu aceeași denumire, sarcinile de bază ale căreia sunt consolidarea în continuare a bazei tehnico-materiale a Academiei.

Ca punct de reper, în acest context, a servit Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 25 din 14.01.2005 „Cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru consolidarea bazei tehnico-materiale a Academiei de Administrare Publică pe lângă Președintele Republicii Moldova în perioada anilor 2005-2008”.

Conform Hotărârii nominalizate, Direcția generală gestiune a întreprins și înreprende măsuri concrete întru continuarea modernizării și consolidării bazei tehnico-materiale, procurarea noilor mijloace tehnice pentru procesul de instruire. Astfel, în anul 2005 a fost reconstruit capital etajul IV în blocul „B”, destinat Direcției perfecționare profesională a personalului. Au fost create, amenajate și echipate pentru personalul Direcției 5 birouri de lucru, 3 auditorii, o sală de calculatoare și două săli pentru alte destinații cu suprafața totală de 335 m² și 72 locuri. Pentru dotarea și echiparea cabinetelor și laboratoarelor în cadrul Direcției perfecționare

profesională a personalului au fost cheltuiți peste 500 mii lei. Pentru dotarea sălii de lectură cu mijloace tehnice, crearea sistemului electronic al Academiei, utilizarea cabinetelor și laboratoarelor în blocul de studii au fost investiți peste 330 mii lei. În anii 2005-2006, au fost create și amenajate Centrul de integrare europeană, cabinetul sociologic, cabinetul de management, cheltuieli estimate la 120 de mii de lei.

Ținând cont de importanța noilor tehnologii informaționale și modernizarea tehnologiilor de instruire, numai în anii 2005-2007, pentru Academia de Administrare Publică a fost achiziționate tehnica de calcul și mijloace tehnice pentru procesul de instruire în sumă de peste 1 milion 50 de mii de lei.

În scopul îmbunătățirii condițiilor de muncă, în blocul de studii al Academiei au fost reparate capital și parțial (în afară de sediul Direcției perfecționare profesională a personalului) 4 auditorii, 5 birouri de lucru, sala secției editare. A fost reparat capital căminul, acoperișul blocului auxiliar al căminului.

A fost modernizată și reparată intrarea în blocul de studii al Academiei, instalat un sistem de încălzire și răcire a aerului în sala pentru festivități, instalate 131 geamuri termopan, suma investițiilor constituind peste 900 de mii de lei.

Au fost procurate și instalate sistemul de alarmă în blocul de studii, contoare de evidență a agenților energetici, o linie tehnologică în cantina Academiei, tehnică de uz casnic, o stație autonomă de curent electric ș.a. în sumă de aproximativ 300 de mii de lei.

În anul 2010, odată cu venirea noii conduceri la Academia de Administrare Publică, au fost efectuate diverse lucrări în dezvoltarea și îmbunătățirea bazei tehni-

co-materială: reparația acoperișului de pe blocul B de studii, la cămin-hotel au fost schimbate la toate cinci etaje geamurile deja deteriorate și învechite pe geamuri noi. În total, în aproximativ jumătate de an, au fost valorificați peste 1, 176 milioane de lei.

În anul 2011, s-a continuat cu mai mari modificări în construcție și reparații începând cu reparația în cantină a sălii de deservire și schimbarea geamului din PVC la spălătorie. Au fost operate mari schimbări la blocul C, etajul II, unde din sala sportivă s-a reconstruit o bibliotecă modernă cu sala de lectură și sala de calculatoare. Tot la blocul C au fost reparate blocul de scări la trei etaje și subsol, în subsol s-a profitat de spațiul liber și s-a construit o saună pentru colaboratorii Academiei. La cămin-hotel s-au efectuat lucrările de reparație la etajul II - blocurile de dușuri bărbați și doamne, fostul bufet care a trecut în gestiunea bibliotecii, la etajul I blocurile sanitare și bucătărie. La căminul-hotel fost reparat acoperișul, la etajul III, s-au făcut modificările cu schimbarea destinației din bibliotecă în odă de locuit, s-au construit trei odăi a câte două locuri și patru blocuri a câte patru locuri cu toate condițiile de trai, fondul locativ s-a mărit cu 22 de locuri. În total, pe tot parcursul anului au fost valorificați peste 4 milioane de lei.

În anul 2012, au continuat modificările și lucrările de reparație în blocul C etajul I, reconstrucția suprafețelor în auditorii și blocul sanitar. În total, au fost construite cinci auditorii, trei săli de calculatoare. Tot în același an, au fost executate lucrările cosmetice la acoperișul blocului C. În total, pe tot parcursul anului au fost valorificați peste 2 milioane de lei.

În 2013, au fost înfăptuite lucrări de izolare și finisare

(Continuare în pag. 5)

(Sfârșit. Început în pag. 4)

a fațadei pentru un sistem eficient de încălzire termică a fațadei la blocul C, au fost efectuate lucrări de reparație în holul etajului I din blocul A de studii, unde au fost reparate grupurile sanitare la toate etajele, au fost efectuate lucrările de reparație capitală la acoperișul blocului A și parțial la căminul-hotel și blocul C. În legătură cu necesitatea de a îmbunătăți condițiile de trai a locatarilor din cămin-hotel și anume pregătirea bucatelor la bucătăriile de pe etaj, au fost reparate cosmetic etajele III, IV și V și procurate pentru completarea bucătăriilor cu mobilă și plite electrice prin inducție.

Pe parcurs, la cantină s-au început lucrările de reparație a blocului de pregătire a bucatelor și apoi în toate secțiile și depozit. Au fost schimbate rețelele electrice, sistemul de aprovizionare cu apă potabilă, sistemul de canalizare, sistemul de ventilație, sistemul de încălzire centralizat a fost demontat și înlocuit cu un sistem nou de încălzire cu raze infraroșii mai eficient. De asemenea, au fost efectuate lucrări de reconstrucție a terenului adiacent din fața Academiei într-o parcare auto necesară Academiei. În total, pe tot parcursul anului au fost valorificați peste 3,888 milioane de lei.

În anul 2014, au urmat lucrările de reparație capitală cu schimbarea tuturor rețelilor în sala mare a cantinei de servire a bucatelor. A fost montat un sistem de ventilație de capacitate mare pentru aerisirea sălii, amenajarea sălii cu mobilă nouă, construcția anexei cu esșirea de rezervă în spatele blocului și construcția blocului sanitar. Pofitând de spațiul liber din subsolul blocului C, s-a construit o minicantină cu 56 de locuri, care este mai des folosită de Departamentul dezvoltare profesională pentru pauzele de cafea. Tot în același an, a fost montate două sisteme de suprave-

ghere video la blocul A și B a câte 13 camere video și la cămin-hotel, blocul C și garaj, tot câte 13 camere video. În total, pe tot parcursul anului au fost valorificați peste 1.380 mii de lei.

În anul 2015, pentru reparația sistemului centralizat de căldură cu schimbarea țevilor de metal pe țevi de polipropilenă și calorifere performante la etajele II, III și blocul de scări au fost cheltuiți peste 113 mii de lei.

În anul 2016, pe parcursul a trei luni de zile și, în mare parte cu forțele proprii, a fost reparată capital sala de ședințe de la etajul III secția II. Au fost schimbate toate rețelele de electricitate, sistemul de iluminat performant LED, sistemul de încălzire centralizat a fost demontat și înlocuit cu un sistem automat nou de încălzire cu raze infraroșii mai eficient, sistem audio, sistem de traducere simultană, proector multimedia și multe altele. În sala Senatului au fost executate lucrări de reparație cosmetice a încăperii, repararea sistemului de electricitate, reparația mobilei, montarea mochetei noi pe podea. În total, pe tot parcursul anului au fost valorificați peste 440 mii de lei.

În anul 2017, au avut loc lucrări de reparație la etajul II blocul A, fiind schimbate rețelele de electricitate, telefoniei fixe, Internet și sistemului de alarmă, aplicate tencuieli decorative pe tot perimetrul pereților din coridor și hol, de montare a sistemului de iluminat LED, podului extensibil, podelelor din gresie, montarea ușilor noi din MDF executate la comandă și altele. Pentru aceste lucrări s-au cheltuit peste 310 mii de lei.

În anul 2018, au urmat lucrările de reparație la căminul-hotel, partea laterală a blocului, cu schimbarea geamurilor din blocuri de sticlă deteriorate pe geamuri din termopan, fiind cheltuiți în total peste 110 mii de lei.

Pe parcursul anilor 2020 și 2021, au fost efectuate lu-

crări de reparație la etajul II, blocul A și continuă acum la etajele III-IV cu schimbarea rețelilor de electricitate, telefoniei fixe, Internet și a sistemului de alarmă, aplicarea tencuielii decorative pe tot perimetrul pereților din coridor și hol, montarea sistemului de iluminat LED, podului extensibil, podelelor din gresie, montarea ușilor noi din MDF executate la comandă și altele, au avut loc lucrări de renovare a rectoratului etajul II blocul A. Numai în 2020, în aceste scopuri, au fost cheltuiți peste 722 mii de lei.

În total, pe tot parcursul anilor 2010-2020, în modernizarea și consolidarea bazei tehnico-materiale a Academiei de Administrare Publică au fost investiți bani extrabugetari, câștigați de Academie, în sumă de peste 18,5 milioane de lei. Pentru executarea lucrărilor de logistică, Academia mai dispune de 5 automobile și un camion GAZ 5312.

În prezent, la dispoziția colaboratorilor, studenților-masteranzi, audienților și funcționarilor publici din țară, care își perfecționează nivelul profesional, sunt puse la dispoziție 32 de auditorii, dotate cu mobilier nou și mijloace moderne de instruire, cu o suprafață totală de 7 122,42 m² și 402 locuri de studii, 4 săli de calculatoare cu 45 locuri de studii, o bibliotecă de studii cu 15 locuri de instruire. Pentru desfășurarea activității de zi cu zi a colaboratorilor și

profesorilor Academiei sunt puse la dispoziție 35 săli pentru catedre și birouri de lucru. Academia mai dispune de un Muzeu, un centru metodic, Sala Senatului și Sala de protocol.

Pentru desfășurarea diferitor manifestații și activități instructive și culturale funcționează permanent Sala de festivități cu o suprafață de 287 m² și 220 locuri.

Colaboratorii Academiei, studenții-masteranzi și audienții cursurilor de dezvoltare profesională beneficiază de serviciile de locațiune în Căminul-hotel cu o suprafață de 5 743,8 m², ce dispune de 123 odăi cu 352 locuri de trai.

De asemenea, în incinta Academiei funcționează cantina cu o suprafață de 599,8 m² cu 120 locuri și bufet de 130,1 m² cu 56 locuri pentru pauza de cafea, recent renovată și dotată cu utilaj și mobilier nou, ce pune la dispoziția clienților un sortiment larg și calitativ de bucate și servicii culinare.

În scopul eficientizării activității de muncă și a procesului instructiv colaboratorii Academiei, studenții-masteranzi, audienții și funcționarii publicii, aflați la cursurile de dezvoltare profesională, pot utiliza 135 computere, 29 notebook-uri, 23 proiectoare multimedia, 23 aparate multifuncționale, 1 copiator, 30 imprimante, 4 scanere, 3 aparate fax și alte mijloace tehnice.

Direcția generală logistică, cu un efectiv de 43 de specialiști și lucrători auxiliari, sunt hotărâți de a continua activitățile pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale și logistice a Academiei de Administrare Publică în scopul asigurării condițiilor optime pentru procesul de studii și de dezvoltare profesională, chiar și în situația de criză epidemiologică, întru pregătirea cadrelor profesioniste pentru serviciul public al țării.

Tudor LEANCĂ,
șef Direcție generală
logistică, AAP

Funcționari de nivel superior din cadrul autorităților centrale își dezvoltă abilitățile de management al crizei și gestionarea riscurilor

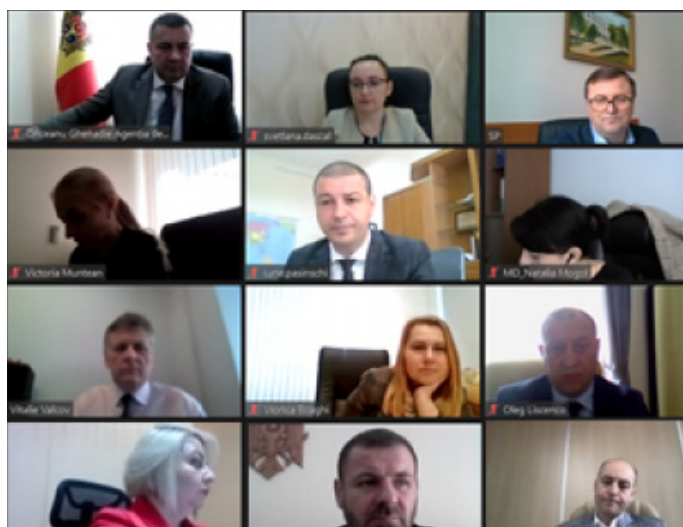
Managementul crizei și gestionarea riscurilor este un domeniu actual care a captat atenția autorităților publice și, în special, a conducerii acestora. Gestionarea situațiilor de criză reprezintă o activitate complexă ce implică atât capacitatea de anticipare a crizelor, realizarea unor scenarii de ținere sub control a variabilelor și rezolvarea situațiilor cât și un răspuns rapid la apariția crizei.

Ținând cont de actualitatea subiectului, Academia de Administrare Publică a desfășurat, în perioada 21-23 aprilie 2021, cursul cu genericul „Managementul crizei și gestionarea riscurilor”. Cursul a fost realizat la comanda de stat, fiind adresat funcționarilor pu-

blici de nivel superior/secretarilor de stat/conducătorilor autorităților publice centrale.

La inaugurarea cursului, prorectorul Academiei, domnul Sergiu PALIHOVICI, doctor, conferențiar universitar, a menționat aspectul inovativ al cursului, subliniind că acesta asigură un cadru integrat și recomandări practice cu privire la

publice, bazată pe principii de transparență, eficiență, eficacitate, legalitate și integritate. Prorectorul a menționat că multe crize dezvăluie posibilități de apariție a noi inițiative și oportunități de consolidare a capacităților și reputației organizației. Ele pot încuraja concentrarea eforturilor pentru atingerea obiectivelor finale ale organizației.

implementarea unui management al crizei și riscurilor în mod eficient și complet, pentru a asigura buna guvernare în cadrul entităților

Totodată, prorectorul Sergiu PALIHOVICI a lansat cursul, moderând sesiunea cu genericul „Conceptualizarea și analiza crizelor

organizaționale: mediul intern și extern al administrației publice și influențele lui”.

Cursul a fost structurat în mai multe sesiuni de instruire pentru a ajuta participanților:

- să evalueze obstacolele întâmpinate de entitățile publice în gestionarea situației de criză;

- să cunoască rolurile și responsabilitățile managerilor în situații de criză;

- să stabilească sursele, mijloacele și tehnicile de colectare a informațiilor relevante pentru identificarea și evaluarea riscurilor de fraudă și corupție și a factorilor care le generează;

- să aplice reguli de bază pentru elaborarea mesajului în comunicarea de criză;

- să-și dezvolte deprinderile de analiză a situației, de concepere și implementare a unui plan de criză etc.

În cadrul cursului participanții au exersat utilizarea eficientă a instrumentelor de gestionare a situațiilor de criză și a riscurilor pentru a identifica măsurile ce pot fi luate la diferite etape ale unor situații reale de criză.

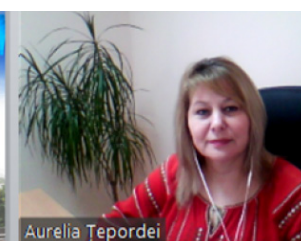
Diseminarea bunelor practici în domeniul instruirii personalului din autoritățile publice

Pregătirea cadrelor de conducere pentru autoritățile publice în țările Europei de Est și Asiei Centrale – acesta a fost genericul Seminarului internațional științifico-practic, desfășurat, în format online, pe data de 16 aprilie curent. Gazda evenimentului a fost Centrul Eurasiatic pentru Cercetări în Economie și Drept, Facultatea de Drept și Științe Sociale, Universitatea Narxoz (Almaty, Kazakhstan).

La Seminar au participat 32 de reprezentanți ai autorităților publice, ai me-

diului academic, masteranzi, doctoranzi din Republica Moldova, Republica Kazahstan, Ucraina, Republica Tadjikistan. Participanții au pus în discuție subiecte privind procesul de dezvoltare profesională a funcționarilor publici, implementarea metodelor moderne de instruire, asigurarea calității în instruire, motivarea personalului din autoritățile publice.

Academia de Administrare Publică a fost repre-

zentată de către dna Aurelia ȚEPORDEI, director al Departamentului dezvoltare profesională, care a prezentat o informație amplă referitor la sistemul de dezvoltare profesională din Republica

Moldova, accentuând rolul Academiei în formarea unui corp de funcționari profesioniști, competenți, capabili să gestioneze eficient procesele din entitățile în care activează.

Ciclul dialogurilor de politici în scopul accelerării implementării Agendei 2030 privind dezvoltarea durabilă

A fost lansat ciclul dialogurilor de politici „PostVNR2020”, organizat de Guvern în parteneriat cu Echipa de țară ONU, în scopul asigurării implicării tuturor actorilor în procesul de accelerare a implementării Agendei 2030. Astfel, pe parcursul anului curent, vor fi organizate 7 evenimente, dedicate provocărilor-cheie identificate în Evaluarea Națională Voluntară, provocări care au fost accentuate/amplificate de impactul pandemiei de COVID-19.

Primul dialog de politici lansat, recent, a fost dedicat identificării soluțiilor

optime pentru depășirea inegalităților și inechităților, vizând principiul fundamental al Agendei 2030 – nimeni să nu fie lăsat în urmă în procesul de dezvoltare durabilă. „Guvernul reiterează angajamentul de a depune toate eforturile și resursele disponibile necesare în vederea accelerării atingerii ODD-urilor în privința cărora au fost constatate tendințe pozitive și asigurarea sustenabilității rezultatelor obținute, precum și identificării cauzelor și, respectiv, soluțiilor urgente pentru ranversarea evoluțiilor în privința ODD restante”, a menționat

Adrian Ermurachi, secretarul general adjunct al Guvernului, îndemnând participanții să asigure un schimb de opinii constructiv.

„Astăzi avem posibilitatea să facem schimb de experiență, inclusiv practici bune, de provocări întâlnite și lecții învățate și să identificăm soluții pentru a consolida eforturile noastre în vederea aplicării diferitor abordări în procesul de guvernare, bazate pe principiul responsabilității, inovației, integrării și colaborării pentru a ne asigura că persoanele vulnerabile și marginalizate din Moldova sunt susținute și nu sunt neglijate.” a subliniat Simon Springett, coordonator rezident ONU în Moldova.

În sesiunea plenară, reprezentanții Biroului Național de Statistică și ai PNUD Moldova au prezentat starea lucrurilor privind inegalitățile de venit și inegalitățile non-mone-

tare ale cetățenilor Republicii Moldova. Ulterior, au fost organizate 3 grupuri de lucru care au examinat impactul inegalității și inechității în: accesul la servicii de sănătate, accesul la educație și pe piața forței de muncă și de venituri.

Principalele concluzii identificate de către grupurile de lucru au fost prezentate de către Tatiana Zatic, secretar de stat al Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Toate soluțiile și recomandările identificate pe parcursul evenimentului vor fi incluse într-un sumar al discuțiilor, care va fi publicat pe pagina oficială a Cămarilor de Stat și remis autorităților administrative centrale pentru a fi luate în considerare la elaborarea politicilor conform domeniilor de competență sau pentru includerea lor ca măsuri în planurile de activitate.

Proiectul Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare

La 12 aprilie curent, 96 de reprezentanți ai autorităților administrative centrale, ex-perți în domeniul planificării strategice și politicilor publice și reprezentanți ai partenerilor de dezvoltare s-au întrunit pentru a discuta proiectul *Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare, documentele de politici publice și actele normative la nivel național*.

În debutul evenimentului, Secretarul general adjunct al Guvernului, Adrian Ermurachi, a menționat importanța menținerii unui dialog permanent și constructiv cu toți actorii relevanți, pentru a identifica și agreea cele mai potrivite

soluții și instrumente necesare pentru asigurarea unui proces coerent și integrat de planificare, astfel încât toate politicile publice să poată fi implementate eficient și eficace, asigurând o corelație puternică cu resursele bugetare.

La rândul său, Franziska Tade, liderul Proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030” a subliniat importanța și a reiterat susținerea procesului de fortificare a capacităților autorităților administrative centrale în domeniul integrării Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030, implicit a Strategiei naționale de dezvoltare, în politicile naționale, inclusiv prin dezvoltarea unui cadru metodologic consis-

tent și armonizat la cele mai bune practici internaționale și europene.

Dezbatările constructive și schimbul de opinii, realizat de participanți pe parcursul evenimentului, au generat în final un set de propuneri, care urmează a fi luate în considerare la definitivarea Ghidului metodologic.

Proiectul Ghidului metodologic a fost elaborat

de Cămarile de Stat în parteneriat cu echipa de experți în domeniul politicilor publice și cu susținerea Proiectului „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în implementarea Agendei 2030”, implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ) și finanțat de către Ministerul Federal pentru Cooperare Economică și Dezvoltare al Germaniei (BMZ).

Sursa: Serviciul de presă al Guvernului

28 de antreprenori din regiunile Cahul și Ungheni beneficiază de granturi în valoare totală de până la 700.000 euro, asistență oferită de Uniunea Europeană pentru dezvoltarea sectorului privat din regiunile-cheie. Oamenii de afaceri au fost selectați în cadrul unui concurs, desfășurat de Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” la care s-au înscris 140 de antreprenori din raioanele Cahul și Ungheni.

În context, Peter Michalko, ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, menționează: „UE este alături de cetățenii Republicii Moldova în această perioadă dificilă. Suntem bucuroși să venim cu sprijin concret pentru antreprenorii locali prin intermediul Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”. Scopul asistenței UE este de a ajuta companiile să reziste, de a sprijini dezvoltarea acestora, de a crea locuri noi de muncă, de a stimula redresarea economică și de a îmbunătăți mediul de afaceri. Acest program se concentrează pe principiile economiei verzi și durabile, promovând, astfel, viziunea unei dezvoltări economice durabile și prietenoase mediului. Sperăm ca, prin eforturi comune, să depășim cât mai curând pandemia COVID-19, iar regiunile-cheie să devină zone de prosperitate, realitate care urmează a fi extinsă și în alte localități din Republica Moldova”.

16 companii existente, 10 startup-uri și 2 inițiative de antreprenariat social beneficiază de granturi în valoare de 15.000 - 30.000 euro fiecare. Asistența financiară va fi utilizată pentru achiziționarea de echipamente, bunuri, lucrări și servicii în scopul dezvoltării afacerii, creării de noi locuri de muncă și sporirea atractivității regiunilor-cheie pentru noi investiții. Programul de granturi va fi însoțit și de activități de mentorat și instruiți gratuit

Regiunile Cahul și Ungheni se dezvoltă datorită asistenței Uniunii Europene

Programul Uniunii Europene „EU4Moldova: regiuni-cheie” (2019-2024), care a fost reflectat și în paginile ziarului nostru, susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul are un buget total de 23 milioane de euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Detalii despre implementarea practică a Programului în materialul ce urmează.

te pentru a stimula cultura antreprenorială a regiunilor-cheie.

„Este impresionant să vezi numărul mare de întreprinderi dornice să-și dezvolte compania sau să lanseze noi afaceri în regiunile Cahul și Ungheni, un indicator sănătos al dorinței de a avansa în continuare, în pofida impactului economic devastator cauzat de pandemie. PNUD, în parteneriat cu UE, se angajează să sprijine și să încurajeze spiritul antreprenorial al celor 28 de femei și bărbați din ambele regiuni, care investesc efort în revigorarea sectorului economic, crearea de noi locuri de muncă și atragerea de investiții în aceste regiuni-cheie”, este de părere Dima Al-Khatib, reprezentantă rezidentă PNUD în Republica Moldova.

Aici este necesar de subliniat rolul autorităților publice locale în susținerea antreprenorilor locali prin crearea infrastructurii drumurilor, a rețelelor de apeduct, repartizarea terenurilor, proprietatea publică, a spațiilor comerciale, pentru inițierea și dezvoltarea afacerilor.

Istории de succes ale beneficiari de granturi, ediția 2020

Ceaiuri din inima codrilor. Dumitru Chitoraga locuiește în Ungheni și a lansat în 2013 o afacere de producere a ceaiurilor naturale și de cultivare a plantelor medicinale. În satul Năpădeni, raionul Ungheni, pe o suprafață de 22 hectare din zona Codrilor, el crește mentă, lămâiță, gălbenele, romaniță și alte plante. Ceaiurile produse sub brandul „Aroma Pădurilor” sunt vândute în magazinele din țară, dar și exportate în țări precum Canada, SUA, Italia, Rusia. Grantul în valoare de 26.300 de euro, obținut la categoria Companii Existente, va fi investit în modernizarea sistemului de irigare, instalarea panourilor fotovoltaice, precum și în contractarea serviciilor de expertiză în marketing. „Grație finanțării UE, marca „Aroma Pădurilor” va cucerii noi piețe internaționale, precum România, Belgia, Japonia. De asemenea, vom produce cantități mai mari de plante medicinale și aromatice ecologice”,

spune Dumitru Chitoraga, director al Gospodăriei Țărănești „D. Chitoraga”, care vine cu o contribuție proprie în valoare de 10.000 euro la grantul obținut.

Colțunași ca la mama acasă. Ungheneanca Marina Cladivov și-a transformat pasiunea pentru patiserie în afacere. Compania „Colmirand”, pe care o gestionează, este specializată în producerea manuală a tăițelilor, colțunașilor și clătitelor, produse de coacere, sunt comercializate în formă refrigerată. La fel, întreprinderea coace plăcinte cu umpluturi și forme variate ce sunt vândute ca pâinea caldă. Marina Cladivov este beneficiara unui grant în valoare de 14.547 Euro, categoria Companii Existente, acordat cu asistența financiară a Uniunii Europene. „Suma obținută, precum și contribuția proprie, vor fi investite în modernizarea afacerii. În acest an vom achiziționa echipament de producere pentru aluat și patiserie: cuptor cu convecție și abur, mixer pentru aluat, dispozitiv de făcut tăițeți și congelatoare”, spune Marina Cladivov.

Pasionați de fier. Cătălina Pascal este originară din Cahul și împreună cu soțul gestionează fierăria proprie. Ea creează modelele produselor făcute la comandă, coordonează serviciul cu clienții, gestionează partea financiară a afacerii. Iar soțul, fierar de profesie, dă viață modelului elaborat de soția sa. El produce diverse obiecte din fier forjat: porți, garduri,

(Continuare în pag. 9)

(Sfârșit. Început în pag. 8)

balustrade, grilaje și alte elemente care încorporează diverse elemente metalice. Deși concurența este acerbă, produsele familiei Pascal au trecut hotarul regiunii Cahul, fiind solicitate și în raioanele Cantemir, Leova, Vulcănești. Familia Pascal este beneficiară a programului de granturi, categoria Start-Up și primește drept asistență nerambursabilă suma de 15.000 euro, venind cu o contribuție proprie de 1576 euro. „Forjarea artistică devine tot mai populară pe an ce trece, deoarece este opusă producției șablon din fabrică. Din banii acordați de Uniunea Europeană vom achiziționa utilaj modern de prelucrare a metalului la rece, care va eficientiza costul și timpul de efectuare a lucrărilor și va crește competitivitatea produsului final. Așa se va mări numărul clienților noștri și, într-un final, va crește profitul afacerii”, povestește Cătălina Pascal.

Turism rural în Lunca Prutului. 4 căsuțe rustice

cu curți amenajate tematic, după îndeletnicirile țăranilor din Lunca Prutului de Jos, sunt în curs de construcție la Văleni. Astfel, 24 noi locuri de cazare vor fi disponibile în acest an la

Văleni, supranumit Satul Colinelor de Aur. Extinderea pensiunii este posibilă datorită grantului acordat de Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie” companiei „RUMIX STIL” S.R.L. în cadrul categoriei Companii Existente. „Cele 30.000 de euro, asistență din fonduri europene, plus contribuția proprie, vor fi investite în dezvoltarea infrastructurii pensiunii extinse: dotarea complexului cu sistem de

canalizare, construcția piscinei și a saunei cu ciubere de lemn, mobilarea celor 8 noi camere, achiziția echipamentului necesar pentru turism de aventură și al facilităților de tratament

muncă permanente și sezoniere în ambele regiuni.

În acest an a fost lansat un nou apel de granturi pentru antreprenorii din raioanele Ungheni și Cahul. Valoarea totală a granturi-

naturist”, spune Nicu Știrbeț, managerul RUMIX STIL SRL.

Ca o concluzie vom menționa că beneficiarii programului de granturi pentru business, ediția I, acoperă domenii de activitate economică precum: producere de mobilă, croitorie, patiserie, obiecte de decor, materiale de construcție, agricultură, apicultură etc. Afacerile beneficiare de grant vor crea peste 200 noi locuri de

lor destinate mediului de afaceri din regiunile Cahul și Ungheni care vor fi oferite în perioada 2020-2024 în cadrul programului este de aproximativ 1,7 milioane de euro.

Ina PRISĂCARU-ZGLAVUȚĂ,
specialistă în comunicare,
Programul „EU4Moldova:
Regiuni-cheie”

Acord de colaborare Consiliul raional Soroca - AO „Concordia. Proiecte sociale”

Consiliul raional Soroca și Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei (DASPF) Soroca au o strânsă colaborare cu Asociația Obștească „Concordia. Proiecte Sociale”, având scop principal contribuția la integrare armonioasă în societate a persoanelor defavorizate, promovarea drepturilor și oferirea asistenței sociale necesare acestor persoane.

Recent, în sala de ședințe

a Consiliului raional Soroca a avut loc o ședință de lucru privind revizuirea Acordului de colaborare dintre Consiliul raional Soroca, DASPF Soroca și AO „Concordia. Proiecte sociale”, în asigurarea sustenabilității serviciilor sociale din cadrul Centrului Multifuncțional „Baștina” din s. Cosăuți.

La ședință au participat Svetlana Paunescu, vicepreședinte al raionu-

lui Soroca, Vladimir Nicuța, șef al DASPF Soroca, Elena Țurcanu, manager serviciul de plasament de tip rezidențial pentru copii, Violeta Ciuperca, manager serviciul de plasament de tip rezidențial pentru persoane în etate și Nina Zagayevski, director al Centrului Multifuncțional „Baștina” din s. Cosăuți.

Pe ordinea de zi au fost următoarele întrebări: revizuirea Acordului de colabo-

rare, cofinanțarea din partea Consiliului raional și prezentarea planului de lucru a încă două servicii, care urmează a fi implementate în cadrul Centrului Multifuncțional „Baștina” din s. Cosăuți: Serviciul pentru tineret și Serviciul de plasament de urgență pentru persoane abuzate.

Centrul Multifuncțional „Baștina” din s. Cosăuți a fost creat în anul 2017 în baza proiectului AO „Concordia. Proiecte sociale”, actualmente, oferind următoarele servicii sociale: Serviciul de plasament pentru copii separați de părinți, Serviciul centrul maternal cuplu mamă-copil și Serviciul centrul social de zi pentru copii în situație de risc și din familii vulnerabile.

Stela ZABRIAN,
secretar al CR Soroca

Valeriu TIZU, primar al comunei Petreni, Drochia: „Orice decizie este un risc asumat de curajul de a fi liber”

Valeriu Tizu, unul dintre cei mai longevivi primari din raionul Drochia, și-a afirmat poziția sa de lider în administrația publică locală prin a renova permanent ca un bun gospodar de viță răzeșească cele două localități ale comunei – Petreni și Popeștii Noi – pentru oameni și împreună cu oamenii, el fiind protagonistul dialogului ce urmează.

- Sunteți la al patrulea mandat de primar al acestei comune, ceea ce presupune nu doar cunoașterea domeniului administrației publice, dar și experiență, profesionalism și, desigur, încrederea deplină din partea consătenilor.

- Mai degrabă este o responsabilitate la superlativ. Pentru că, odată ales în această funcție, nu pot să nu-mi fac datoria pe cât posibil mai bine, mai conștient și mai gospodărește. Este adevărat, oamenii m-au votat, dar asta a fost și alegerea mea, deoarece punctul de pornire a fost intenția mea de a candida la funcția de primar. Astfel se face, că noi suntem responsabili de alegerile noastre și, ulterior, trebuie să acceptăm consecințele tuturor faptelor noastre, ale vorbelor și gândurilor emise. În aceeași măsură, aș spune eu, semnificativă este și susținerea necondiționată a consătenilor, ceea ce determină o siguranță în misiunea noastră de a aduce bunăstarea consătenilor. Norocul meu a fost să beneficiaz de aceste două valori. Datorită acestui sprijin de nădejde îmi și reușește realizarea tuturor inițiativelor.

- Confirmare celor spuse sunt opiniile consătenilor care sunt de părere că aveți o intuiție de învidiat, ea ajutându-vă să inițiați proiecte pe cât de necesare comunei, pe atât și de îndrăznețe.

- Adevărat, intuiția este un lucru mare, de aceea trebuie să ai încredere în acel glas sfios din interior, care îți spune cu exactitate ce să faci, când și cum. Totuși, nu trebuie lăsate toate la nivel de intuiție, altfel de ce ne-am mai fi școlit. **În acest sens, mult m-au ajutat cursurile de dezvoltare pro-**

fesională de la Academia de Administrare Publică, la care participă periodic și alți funcționari din cadrul primăriei și consiliului local.

În munca de primar contează mult libertatea în gândire. Gândirea înseamnă activitate. Libertatea, la rândul ei, constă în capacitatea de a alege. Iar puterea de a alege între necesar și inutil, primar și secundar, este la îndemâna tuturor.

- Atunci, care dintre proiectele implementate întru prosperarea localităților comunei Vă bucură mai mult?

- Toate, fără rezerve și fără alege. Aceasta se referă și la activitățile care urmează a le înfăptui. Înainte de a porni un lucru anume, consultăm opinia comunității și împreună luăm decizii asupra priorităților. Astfel, drumurile asfaltate sau în variantă albă, trotuarele pavate, sala sportivă ajustată, clădirea grădiniței reparată și utilată cu toate cele necesare, căile de acces către sediile agenților economici din teritoriu aduse la o condiție cum nu există nicăieri în raion, monumentul edificat în memoria consătenilor represați, reconstrucția stațiilor de autobuz, reparația capitală a incintei primăriei, amenajarea parcului din centrul localității, a hărții Petrenilor imprimată în piatră cu indicarea tuturor străzilor și gospodăriilor consătenilor, instalarea Kilo-metrului 0 cu destinațiile și distanța la care se află consătenii noștri plecați peste hotare, inițierea unor noi afaceri unde ar putea să-și afle un loc de muncă generația tânără a satului, care prin Consiliul de tineret „Petreni” caută să se implice în activități de afaceri, sociale și culturale.

Numai în anul precedent, a fost asfaltată o porțiune de drum cu lungimea de 400 de metri cu finanțare de peste un milion de lei din Programul Drumuri Bune. Din Fondul Rutier primăriei comunei Petreni i-a fost alocată o sumă de peste 117 mii de lei pentru reparația drumurilor, fiind renovate trotuarele pe strada principală a satului Petreni, care a fost suplimentată de suma de peste 75 mii de lei din bugetul local. Cu contribuția IFAD, în sumă de peste 3,7 milioane de lei, a fost construit un segment de drum de 1 km din extravilanul localității, un beneficiu pentru agenții economici și o confirmare a parteneriatului public-privat. Astfel, și pe parcursul anului 2020 o parte dintre agenții economici au fost implicați activ în viața socială a comunității, fiind vorba de cei mai mari și mai importanți antreprenori ai comunității. SRL „Petreanca-Agro” și SRL „Viarc-Agro”, pe lângă aceea că au fost implicați activ în viața socială, au contribuit și financiar la unele proiecte și măsuri culturale implementate de către primărie și stau pe poziția de a participa și la alte proiecte, suplimentând considerabil bugetul local, din care se finanțează mai multe proiecte sociale.

Tot în anul 2020, la

inițiativa primăriei, au fost căutate programe de susținere a populației rurale și mă bucur că am reușit să identificăm și să obținem finanțări din mai multe fonduri în sumă de peste 200 de mii de lei. Din aceste surse financiare a fost procurat inventar sportiv pentru sala sportivă, grădiniță, alte instituții.

În anul 2020, au continuat lucrările de extindere a iluminatului stradal, fiind instalate 9 plafoane led cu baterii solare în ograda grădiniței, a primăriei și în centrul satului.

Toate acestea sunt realizate la solicitarea oamenilor și, desigur, pentru oameni.

Pentru anul 2021, ne propunem să ducem la bun sfârșit toate aceste proiecte începute și menționate mai sus. De asemenea, avem planuri să extindem iluminatul stradal la 100 de procente, precum și construcția și reparația drumurilor. Dar cel mai important obiect este apeductul. Suntem în căutarea și identificarea unui finanțator pentru construcția sistemului de apeduct în s. Petreni. La moment, vă pot comunica că avem elaborat proiectul tehnic, care se află în prezent la expertizare și verificare la Chișinău. Totodată, el este depus la finanțare la ADR NORD, de rând cu încă două sate și conducta centrală, care va uni raionul Drochia de conducta Soroca-Bălți.

- Și aveți planuri pentru al cincilea mandat?

- Mai întâi îmi doresc să duc la bun sfârșit cele trase pentru anul curent și cele de viitor și dacă consătenii vor fi mulțumim de activitatea primăriei voi medita la o posibilă continuitate în administrarea publică locală.

**Pentru confirmare
Ion AXENTI**

A fost dat start Proiectului transfrontalier Republica Moldova – România

Consiliul raional Edineț s-a alăturat ca partener în proiectul „CBC HERITAGE T.E.A.M - Together Everyone Achieves More” („Echipa transfrontalieră pentru patrimoniu - împreună realizăm mai mult!”), depus de primăria Edineț, în cadrul Programului Operațional Comun România - Republica Moldova, având ca prioritate „Conservarea și promovarea patrimoniului cultural și istoric”.

Obiectivul general al Proiectului constituie îmbunătățirea atractivității turistice la granița Uniunii Europene în regiunea Edineț, Republica Moldova, și Botoșani, România, pe principiile competitivității, cooperării și bune vecinătăți,

cu valorificarea patrimoniului cultural pentru strategii comune de promovare și produse turistice comune și servicii.

În context, obiectivele specifice sunt următoarele:

1. Dezvoltarea ofertei turistice transfrontaliere în cele 12 luni de implementare a proiectului cu un nou centru de informare și promovare și o sală de

cultură îmbunătățită cu 400 de locuri pentru a oferi comunităților din Edineț și Botoșani oportunități noi de a valorifica potențialul istoric și cultural;

2. Promovarea patrimoniului cultural comun material și imaterial în cadrul a 4 conferințe și 2 festivaluri, cu respectarea tuturor condițiilor antiepidemice, pentru a valori-

fica zona transfrontalieră Edineț - Botoșani (RO) în timpul celor 12 luni de implementare a proiectului;

3. Creșterea capacității a 70 de reprezentanți ai agenților de turism, entităților HO-RE-CA, personalului administrației publice locale care activează în domeniul culturii și turismului din Edineț prin schimb de experiență cu colegii lor din Botoșani.

Proiectul va fi implementat de către primăria municipiului Edineț, lider de proiect, și beneficiarii proiectului - Consiliul raional Edineț, Asociația B-Right Media și Asociația pentru Promovarea și Dezvoltarea Turismului „Prutul de Sus”, România.

Ion SAMSON,
secretar al CR Edineț

Primii pași, după ce am preluat funcția de primar al orașului Anenii Noi, au fost anume stabilirea relațiilor de colaborare cu parteneri din România, ca un suport viabil de dezvoltare durabilă a orașului în interesul comunității și cetățenilor. Am expediat Scrisori de intenție pe adresa mai multor autorități publice locale din România, au urmat convorbiri prin telefon, discuții de interes reciproc, ajungând la o înțelegere amiabilă cu autoritățile municipiului Vaslui și orașului Târgu Neamț.

În mai 2020, Consiliul orașenesc Anenii Noi a aprobat deciziile privind cooperarea între orașul Anenii Noi cu municipiul Vaslui și orașul Târgu Neamț, România, cu toate că acel an a fost unul al provocărilor globale, pandemia COVID 19, punându-ne și nouă la încercare creativita-

Acorduri de cooperare Anenii Noi - Vaslui și Târgu Neamț, România

*Consolidarea și diversificarea relațiilor tradiționale de prietenie cu parteneri din România în scopul dezvoltării pe noi dimensiuni a cooperării bilaterale în domeniul administrației publice locale, constituie una din direcțiile prioritare ale activității primăriei orașului Anenii Noi. Astfel, recent au fost semnate Acordurile de cooperare cu municipiul Vaslui și orașul Târgu Neamț, despre care ne relatează **primarul de Anenii Noi, Alexandru MAȚARIN**.*

tea și rezistența în dorința de a realiza obiectivele stabilite. Dar, în pofida acestor mari provocări, în martie 2021, am semnat Acordurile privind consolidarea relațiilor tradiționale de prietenie cu mun. Vaslui și orașul Târgu Neamț.

Astfel, în cadrul Acordului cu municipiul Vaslui vom pune în practică obiective comune propuse la nivel local, vom face schimb de experiențe, activități și proiecte comune, încurajând schimbările comune în domeniile vieții sociale din cele două

comunități semnate ale Acordului.

Acordul cu orașul Târgu Neamț prevede cooperare pentru promovarea și schimb de bune practici, experiențe în vederea încheierii unor proiecte comune de dezvoltare economică și socială în beneficiul ambelor comunități.

Semnarea Acordurilor de colaborare înseamnă pentru noi că, indiferent de provocările la care vom răspunde

în viitor, dacă ne unim forțele putem depăși orice obstacol. În situație de pandemie mondială, respectând restricțiile, vom continua colaborarea parteneriatului nostru prin activități în domeniul moștenirii cultural-istorice, schimb de experiență prin activități logistice la distanță, inițiere de proiecte investiționale transfrontaliere întru dezvoltarea domeniilor socio-economice întru binele cetățenilor.

Ouăle roșii și încondeiate la Sărbătorile de Paști

Originea ouălor colorate și mai apoi ornate au o vârstă precreștină, după cum se menționează în legende și credințe, documente arheologice și documente conservate în timp.

În tradiția populară exprimată de obiceiuri de legende și de folclor, ouăle înroșite sau încondeiate au devenit semnul însușirii al sărbătorilor pascale.

Cel mai simplu și mai răspândit procedeu de ornamentare a ouălor este îmbrăcarea acestora într-un strai de o culoare sau mai multe. Încondeierea ce face cu „chișița”. Creatorul popular tratează cu ceară de albine un prim grup de linii care vor menaja elementele ornamentale ce vor rămâne de culoarea naturală a oului. După aceea oul se introduce într-o baie de culoare deschisă, de obicei galben. Un alt rând de linii ornamentale trasate din ceară cu chișița vor cruța ornamentele în galben, oul introducându-se din nou în altă baie de culoare verde sau maro, ultima culoare este albastrul sau roșul. Oule vopsite se împart în patru categorii: ouă monocrome (vopsite de obicei în roșu dar și în alte culori, galben, portocaliu, verde, albastru, violet); ouă monocrome cu ornamente; ouă policrome

cu ornamente în relief; ouă policrome cu ornamente. O categorie mai recentă o constituie ouăle cu mărgelile. În tradiție, toate aceste ouă sunt înglobate sub denumirea de „ouă roșii”. Ouăle roșii dar și cele de alte culori sunt numite „merișoare sau „dragostea fetelor.” Monocrome ori policrome, „ouă roșii” ornamentate primesc de-

numiri diferite în funcție de zonele etnografice din care provin: „ouă pictate”, „ouă împistrite”, „ouă încondeiate”, „ouă scrise”, „ouă muncite sau necăjite”.

În cromatica ouălor românești, culoarea sau boiaua răspunde unui anumit cod de simboluri bine cunoscută inițiatilor. Cea mai frecventă culoare este roșul. Întreaga gamă de roșu, de la cel mai închis la cel mai deschis, dar nici odată aprins sau strident ce liniștește, cald și dulce - simbol al sângelui, deci al vieții, al focului pu-

rificator, al soarelui, al dragostei și al bucuriei de viață. Galbenul - lumină, tinerețe, fericire, recoltă, ospitalitate; Verdele - reînvierea naturii, prospețime, rodnicie, speranță; Albul - puritatea, inocența, nașterea; Albastrul - expresie a cerului, a văzduhului, talisman al sănătății și al vitalității; Portocaliul simbolizează forța, răbdarea,

ambția; Maroul - simbol al pământului roditor; Violetul - exprimă stăpânirea de sine, răbdarea, încrederea în dreptate. Toate acestea sunt culori potolite, discrete dar pline de multă căldură armonizate într-o paletă care exprimă o artă coloristică înaltă, decantată prin generații.

Situl ornamental al ouălor încondeiate este încadrat unui geometrism propriu întregii noastre arte populare.

Reprezentările pictate pe ouă sunt antropomorfe, zoomorfe, schiomorfe, fitomorfe, unele dintre acestea

sunt stilizate foarte puternic, altele sunt redată aproape în mod figurativ. Creatorii se inspiră, în general, din natură și de aceea găsim reprezentări din regnul animal, motive vegetale, unelte.

Multe ouă reprezintă ornamente din industria casnică textilă: 48 de clini, mâneci croșetate, desagii și brăul popii, degetele, calea rătăcită etc.

Mai mult de un deceniu la Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală se organizează în fiecare an ateliere de încondeiere a ouălor. Uniunea meșterilor populari are meșteri în domeniu care, la rândul lor, predau ștafeta tinerilor generații, iar cercetătorii le studiază și publică literatură științifică populară pentru toți doritorii de a cunoaște.

Ouăle de Paști ca o mărturie a credinței, datinilor și obiceiurilor pascale se încadrează elementelor cu deosebită valoare ale culturii spirituale populare, fiind cele ce definesc particularitățile etnice ale poporului nostru.

Tamara MACOVEI,
cercetător științific
coordonator, Muzeul
Național de Etnografie
și Istorie Naturală

Abonarea 2021

Continuă abonarea pentru anul 2021 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Indice poștal: 76957

Ziarul „Funcționarul Public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 39 lei; 6 luni - 78 lei.

Indice poștal: 67919

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Sergiu VLADÎCA - șef Direcție editorială

Ion AXENTI - specialist principal

Ana-Laura PAȘNIC - specialist principal

Marina PASTUH - inginer-programator

ADRESA NOASTRĂ:

MD 2070

mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 300.

Bun de tipar 27.04.2021

CONTACTE:

E-mail: aap.editura@yahoo.com

Tel: 0- 22- 28-40-78

